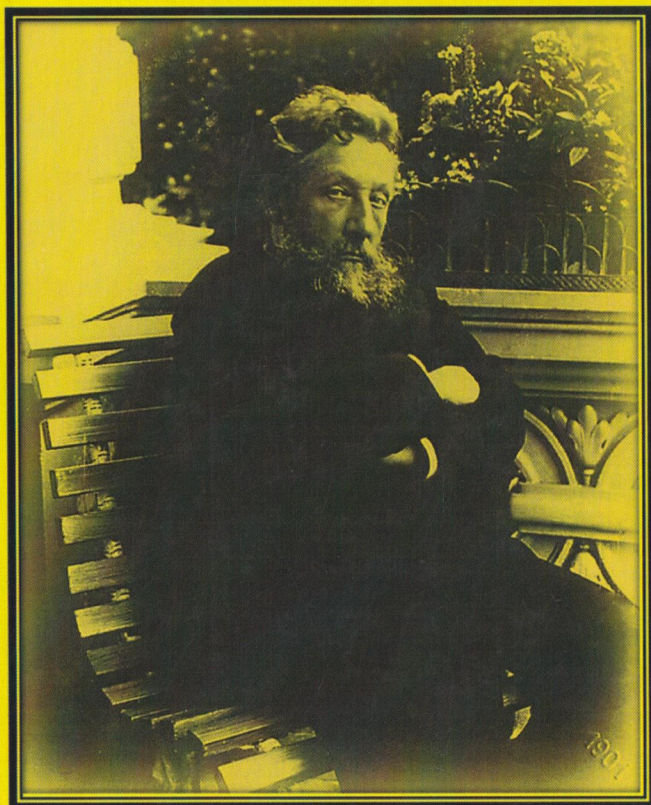

О. В. Ленський

Рід

Алчевських

О. В. Ленський

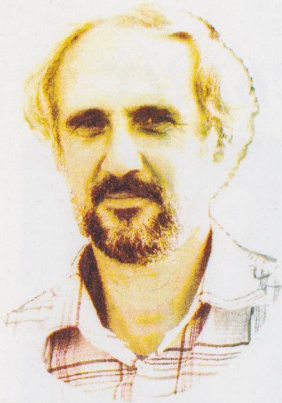
Рід
Алчевських

м. Суми
Власне видавництво
О. В. Ленського
2012

ББК 63.3 (4 Укр – 4 Сум)

Л 33

Ленський О. В.

Книжка розповідає про рід Алчевських від діда Олексія, що був чумаком і мешкав в м. Суми, і до внуків. Автор подає нові, раніше невідомі, архівні матеріали. Книжка розрахована на широкий загал читачів.

В книжці використані дореволюційні листівки з видами міста, світлини Альфреда Федецького і світлини автора.

Л 33 Ленський О. В. Рід Алчевських. – Суми: Власне видавництво Ленського О. В. 2012. 40 с. іл.

Ленський Олексій Васильович, 2012.

Вступ

*Что ж будет жизнь? Что пользы в ней!
Нет! Делу доброму ужели
Не лучше в дар принесть её,
Чем так, без толку и без цели,
Влачить пустое бытие?..*

И. С. Аксаков

Я в своїх краєзнавчих книжках розповів про всю сумську ділову і культурну еліту. Моя мета була не оспівування їх капіталів, зароблених, як власною працею, так і чужим горбом, а те як формувалися ці капітали, на що вони витрачалися, яку національну складову вони несли, що вони дали суспільству і яку пам'ять по собі залишили ці люди. Одним з тих хто мав значний вплив на розвиток економіки України і Харківської губернії був Олексій Кирилович Алчевський.

Важко сказати, коли Алчевські з'явилися в Сумах і звідкіля вони походили. Дід чумакував, як і багато хто з колишніх рядових козаків, бо земля, що дісталася у спадок, була вже не раз поділена серед спадкоємців і не могла прогодувати. Це велика помилка, коли думають, що чумаки возили тільки сіль. На південь везли збіжжя, полотно, сало, а на зворотному шляху – вина, сіль, рибу. Частіше всього місцем збуту цих товарів були не Суми, а Харків, Київ, а іноді і до Петербургу добиралися. Головний талант чумака полягав в синхронізації своєї діяльності з ярмарковою торгівлею. Дома чумак бував тільки проїздом або восени. Рано на весні він вже ладнав свого воза і по весняному черепку, коли вночі дорога підмерзала, вже мандрував на південь, а разом з потеплінням, ярмаркуючи по дорозі, рухався на північ. Як відчайдушно не опиралися чумаки, але будівництво залізниць поклато край цьому промислу. За накопичені гроші дід на Соборній вулиці в Сумах придбав садибне місце з дерев'яним будинком і відкрив

бакалійну лавку, де почав працювати його син Кирило. Дід з ярмарок привозив різний товар, що був дешевший ніж на ярмарках в Сумах і це дало змогу закріпитися серед місцевих купців. Після смерті діда його син Кирило, маючи двох дітей Миколу і Олексія, сам відвідував ярмарки і брав з собою дітей. З 1835 р. і по 1857 р. Кирило Олексійович був титарем Покровської церкви. На церкву він пожертвував 4906 крб. і це були найбільші пожертви за всю її історію. Більшість купецьких дітей навчалася тоді в повітовому училищі, що було проти садиби Алчевських. Олексій і Микола допомагали батьку торгувати колоніальними товарами. Мандруючи по ярмаркам з батьком, Олексій вираховував конкурентну спроможність всіх товарів. Висока ціна і малий об'єм чаю, що мав добрий попит, наштотхнули його на думку відкрити торгівлю в Харкові. Не треба думати, що Алчевський торгував тільки чаєм. Коли я готував свою книжку „Історія преси і журналістики”, то я продивляючись газету „Харківські губернські відомості” знаходив багато оголошень, що давав Олексій. „Продаються крытые дрожки, прочно обновлённые, за сходную цену. Узнать на Екатеринославской ул. в маг. Алчевских”. „Продаётся фазтон. О цене узнать на Екатеринославской улице д. Тарасенко, в чайном магазине Алчевских”. Транспортні засоби теж були предметом торгівлі.

Я думаю, що батько в місті Суми залишив Миколу торгувати, а Олексію спадщину віддав грошима, бо якби Олексій залишився в Сумах, то вони б заважали один одному працювати. Конкурувати в Сумах з І. Харитоненком і Д. Сухановим теж було важко.

У „Харківських губернських відомостях” за 1869 р. теж є оголошення, що „Кандидат права Михаил Данилович Журавлёв берет на себя защиту гражданских и уголовных прав. Жительство имеет в доме Н. Алчевского в Сумах”. Михайло Данилович стане головним юристом земельного банку. Можливо, це брат Христини Данилівни Алчевської (Журавльової).

Олексій Кирилович Алчевський (1835-1901)

Олексій народився в Сумах у 1835 р., а розпочав свою справу в Харкові у 1862 р. в 27 років.

Брак обігових коштів для розвитку власного бізнесу, високі ставки лихварів, відмова державних банків в фінансуванні дрібних купців – все це Олексія навело на думку про створення у 1866 р. Харківського товариства

взаємного кредиту.

У 1871 р. було створене друге товариство взаємного кредиту. Ініціаторами створення цього товариства були А. К. Алчевський і М. І. Дранкін. Членами правління були міщанський староста І. С. Іванов, ремісничий голова С. І. Кольченко. Першим головою правління був Дранкін. Члени товариства мали кредити від 5 крб. до 25 000. В середньому приходилося на кожного по 3 476 крб. Всього чистого прибутку за 24 роки було отримано 677 544 крб.

У 1868 р. Олексій Кирилович створює разом з місцевими підприємцями Харківський торговий банк. Основний капітал банку складав 500 тис. крб. Банк був третім закладом акціонерного комерційного кредиту після Петербурзького приватного і Московського купецького банку.

У 1872 було випущено ще акцій на суму 5000 тис. крб. Весь капітал дорівнював 1 млн. Загальний обсяг прийнятих на себе зобов'язань не міг перевищувати більше ніж в десять разів його власні капітали. Така собі мильна бульбашка, яку не можна

було роздути більше ніж в 10 разів. Чистий прибуток банку розподілявся наступним чином. 15 відсотків йшло членам правління, 10 в запасний капітал і 20 акціонерам. У 1872 р. в обороті було 604 167 крб. основного капіталу і 24732 запасного. Чистий прибуток складав 143 652 крб.

У 1871 р. О. Алчевський і великі землевласники створюють Харківський земельний банк. Харківський Земельний банк, перший за часом заснування з десяти російських акціонерних земельних банків, був відкритий на основі Височайше затвердженого статуту від 4 травня 1871 року. Свою роботу розпочав 2 вересня 1871 р. Засновниками банку, як значиться в примітці №1 до параграфу №1 статуту, були: І. В. Вернадський, Г. Д. Колокольцов, землевласник Харківської губернії, камер-юнкер Двору Його Імператорської Величності, А. Ф. Бантиш, землевласник Харківської та Катеринославської губерній, потомственный почесний громадянин Білгородської 1-ї гільдії купець Ф. Н. Добринін і Харківський 1-ї гільдії купець О. К. Алчевський. Головними ініціаторами створення банку були А. К. Алчевський і професор І. В. Вернадський, які по зразку статуту земського банку Херсонської Губернії склали проект статуту Харківського земельного банку.

Метою створення банку було надання дешевого (відносно) кредиту землевласникам в повітах і власникам домоволодінь в містах. „Харьковский земельный банк учреждается для выдачи ссуд под залог недвижимых имуществ, принадлежащих их владельцам на праве полной собственности, первоначально в пяти губерниях: Харьковской, Курской, Воронежской, Екатеринославской и Полтавской”. У 1872 р. з’явилися відділення банку в Донській області, Орловській губернії, в 1888 р. у Севастополі, в 1890 р. в Ялті, у 1891 р. в Ставропольській губернії, Кубанській та Терській області і місті Сімферополі, в 1902 у Чорноморській губернії і Дагестанській області.

Для досягнення мети була встановлена видача позичок 6% вкладними листами. Позичальник мусив бути сплачувати в рік

6% за кредит і 1,5% на користь банку. Крім того від 0,5% до 3% в погашення в залежності від терміну користування. Спочатку банківська позичка коштувала 7% річних.

З 1873 р. Харківський земельний банк почав випускати 5% металеві закладні листи. З цього часу для позичальників відкрилася можливість користуватися дешевшим на один відсоток кредитом.

У 1891 р. і 1892 р. були проведені три конверсії 6% закладних листків, які поступово були всі переведені в 5%. З 1 липня 1894 р. банк почав випуск 4,5% закладних листків, а з 1 липня 1895 р. припинив випуск 5% закладних листків. З 1898 р. проведена нова конверсія 5% закладних листків в 4,5%. З 1 січня 1899 р. всім позичальникам ставку кредиту знизили ще на 0,5%.

З 1894 почалося поступове зменшення ставки для позичальників-землевласників платежів на користь банків, яка зменшилася з 1% до 0,5% на рік. Кожного року, при умові сплати 10% боргу, відсоток кредиту теж зменшувався на десяту частину.

Термін позички для землевласників складав від 10 років до 66, а для домовласників від 10 до 33 років. Допускалася відстрочка платежів до двох місяців, а в разі смерті або стихійного лиха до 3-х років.

Тепер давайте трохи поміркуємо. Сьогодні дуже багато розмов про земельний ринок. Йде мова про іпотеку. Якщо прийняти ставку кредитування в 7% то навіть по простому відсотку через десять років треба було повернути на 70% більше ніж ви взяли, а по складному відсотку ви заплатите банку в два рази більше. Зменшення кредитної ставки було

викликано підвищенням конкуренції серед банків і великою кількістю банкрутств. За борги забирали нерухомість і землю. Вартість землі постійно збільшувалася, а відповідно росла вартість акцій банку і його капіталізація. Досвід іпотечного банку Алчевського показав можливість перетворення банківської установи у фінансове і промислове олігархічне утворення з концентрацією капіталів, землі і нерухомості в руках маленької купки людей.

Сьогодні влада дебілів і бандитів теж хоче запустити цей механізм обезземелення і перетворення всіх громадян України на жебраків. Сконцентрувавши політичну владу в одних руках, вони прагнуть перетворити землю України на особисту власність купки дебілів і бандитів. З промисловістю, комунальним господарством, дачними ділянками, кладовищами вони вже впоралися, бо з усього видрали метал, щоб могли працювати доменні печі металургійних підприємств Рената Ахметова. Хіба нам потрібна така металургія, що дає прибутки у їх власну кишеню, а податки складають жалюгідні суми. Хто підраховував збитки нанесені цими збирачами металу. Влада закрила всі притулки для безхатченків, змушуючи їх кожного дня красти вироби з металу. Більшість з безхатченків це п'янички, що купують горілку, яку виробляють ті ж підконтрольні донецькому клану заводи. Все суспільство має сплачувати за дешевий газ для їх підприємств. В ім'я їх прибутків народ України мусить поступатися своїми національними інтересами, створювати з російським імперіалізмом якісь газові консорціуми або захопити собі ТЕЦ.

Кожен день нам брешуть, коли ведуть мову про зростання економіки під керівництвом донецької шпани, але кожен з пенсіонерів, учителів, лікарів бачить шалений ріст цін і, що його реальна купівельна спроможність постійно падає.

На відміну від часів Алчевського сьогодні влада опікає і лобіює свій донецький бізнес, позбавляючи можливості інших конкурувати на рівних.

Діяльність банку з дня заснування і до 1905 р.

Операції Харківського Земельного Банку

	Складочний капітал	Зapasний капітал	С СУ Д Ы Д О Л Г О С Р О Ч Н Ы Я						
			В Ы Д А Н О			П О Г А Ш Е Н О			
			Земельних	Городских	В с е г о	Земельных	Городских	В с е г о	
При открытии Банка вве- дено . . .	250,000								
Въ 1872 году	1.280,600	15,745 75	13.877,200	1.276,700	15.153,900	164,300	54,300	218,600	
" 1873 "	1.469,400	29,230 77	10.788,900	2.623,300	13.412,200	1.499,300	217,100	1.716,400	
" 1874 "	385,000	32,899 50	2.695,800	499,300	3.095,100	1.889,425	274,100	2.163,525	
" 1875 "	—	31,725 12	3.132,000	1.720,400	4.852,400	463,275	299,700	759,975	
" 1876 "	369,200	85,420 74	4.757,300	1.361,800	6.119,100	326,475	393,900	720,375	
" 1877 "	—	34,980 08	1.642,300	475,700	2.118,000	1.553,875	547,300	2.101,175	
" 1878 "	3.300	33,523 80	2.845,000	812,500	3.657,500	1.731,925	793,700	2.484,625	
" 1879 "	742,500	36,100 48	1.895,700	867,300	2.762,900	867,975	790,200	1.658,175	
" 1880 "	—	38,816 44	2.521,000	1.161,200	3.682,200	2.224,600	969,500	3.184,100	
" 1881 "	—	40,757 26	2.205,500	1.417,200	3.622,700	1.564,625	879,000	2.443,625	
" 1882 "	—	42,795 12	2.569,900	1.291,500	3.861,400	1.289,850	891,100	2.180,950	
" 1883 "	—	48,378 81	3.112,000	1.642,800	4.754,800	1.251,350	942,000	2.193,350	
" 1884 "	—	51,007 54	2.973,000	1.784,500	4.757,500	2.167,300	958,700	3.126,000	
" 1885 "	—	57,201 65	3.338,200	1.602,200	4.940,400	2.452,025	1.146,900	3.598,925	
" 1886 "	433,700	120,155 30	10.814,100	2.577,400	13.391,500	10.970,875	995,300	11.966,175	
" 1887 "	136,550	158,612 65	6.390,300	2.487,600	9.077,900	6.581,125	1.277,600	7.858,725	
" 1888 "	359,550	86,911 67	3.986,500	1.898,300	5.884,800	3.390,700	1.053,100	3.383,800	
" 1889 "	15,200	103,630 12	3.673,400	3.089,700	6.763,100	3.006,075	1.517,300	4.523,375	
" 1890 "	—	97,180 25	3.776,300	3.139,500	6.915,800	5.815,350	1.565,100	7.411,650	
" 1891 "	—	104,243 72	5.139,800	5.103,800	10.243,600	3.894,400	2.371,300	6.265,600	
" 1892 "	544,400	232,062 90	6.634,500	5.285,000	11.919,500	3.392,900	2.911,300	6.304,200	
" 1893 "	598,800	802,534 50	10.036,600	5.850,600	15.887,200	3.081,325	2.699,500	5.780,825	
" 1894 "	658,800	326,734 99	10.133,800	6.569,700	16.703,500	3.565,375	2.737,200	6.302,575	
" 1895 "	181,150	385,524 05	8.401,200	7.113,300	15.514,500	7.533,050	3.625,500	11.158,550	
" 1896 "	543,450	194,307 06	6.281,900	7.060,100	13.341,400	4.520,400	2.937,900	7.458,300	
" 1897 "	—	14,314 03	5.137,000	6.259,000	11.396,000	5.696,500	3.554,500	9.191,000	
" 1898 "	—	—	3.817,800	7.718,300	11.536,100	3.417,525	4.694,200	8.111,725	
" 1899 "	398,600	133,531	3.958,100	6.565,300	10.523,400	3.585,550	3.671,100	7.256,650	
" 1900 "	—	—	3.122,300	4.744,200	7.866,500	2.409,200	2.364,000	4.773,200	
" 1901 "	1)	2)	821,000	1.783,500	2.604,500	4.418,190	4.683,980	9.102,170	
" 1902 "	265.442,405	155,518	7.264,000	1.329,800	8.593,800	3.359,890	2.506,250	5.866,140	
" 1903 "	—	116,742 33	4.799,900	1.178,200	5.978,100	3.063,210	2.861,370	5.724,580	
" 1904 "	—	28,744 95	3.549,300	834,300	4.383,600	2.825,670	2.685,650	5.511,320	
	9.970,000	301,005 28	166.212,000	99.126,900	265.338,900	102.874,750	59.841,250	162.516,000	

1) Списано по неразобранным акциям и на покрытие убытков на исключеніем полученных по акциям 1054624 руб. 5 коп.

2) Списано на покрытие убытков.

ССУДЫ КРАТКОСРОЧНЫЯ						Пособие различн. лицам и учрежден.	Расходы банка	Чистая прибыль	Дивиденд акционе- рам % ⁰ /о
ВЫДАНО			ПОГАШЕНО						
Земельных	Городских	Всего	Земельных	Городских	Всего				
—	—	—	—	—	—	—	112,382 27	314,915 15	21,58
—	—	—	—	—	—	—	141,403 19	565,066 13	17,18
—	—	—	—	—	—	—	95,164 96	612,937 16	14,10
—	—	—	—	—	—	—	116,238 63	616,515 78	12,93
—	—	—	—	—	—	—	110,173 26	658,671 89	12,58
—	8,400	8,400	—	—	—	5,500	101,966 72	554,661 20	11,93
—	15,000	15,000	—	8,100	8,400	500	125,565 07	580,316 02	11,235
—	34,100	34,100	—	15,000	15,000	—	188,655 62	506,438 78	10,—
675,000	34,000	709,000	—	—	—	2,000	124,621 61	524,696 35	10,—
—	43,200	43,200	—	18,000	18,000	4,500	128,611 82	524,696 35	10,—
—	—	—	30,000	18,900	48,900	5,000	185,627 22	524,696 35	10,—
—	10,000	10,000	—	10,500	10,500	5,000	130,874 50	597,570 85	11,—
65,000	16,000	61,000	45,000	1,500	46,500	3,800	145,087 36	597,570 85	11,—
707,500	31,000	738,500	—	14,700	14,700	1,500	141,213 30	670,445 34	12,—
30,000	1,600	31,600	500	7,000	7,500	2,000	141,610 73	755,811 74	13,—
45,000	17,000	62,000	45,000	1,600	46,600	5,500	140,245 15	900,557 09	13,—
—	400	400	—	30,300	60,100	2,800	145,609 04	928,676 13	14,—
300,000	15,000	215,000	156,700	6,900	163,600	7,800	144,071 36	943,506 07	13,30
346,100	—	346,100	317,600	1,000	318,600	6,400	157,502 43	943,506 07	13,50
814,700	86,800	1,701,500	1,113,500	1,800	1,115,300	8,450	173,423 62	687,595 14	14,—
75,000	36,900	111,900	236,000	15,100	251,100	31,800	203,518 99	1,000,432 11	14,—
60,000	366,200	426,200	2,100	60,600	62,700	10,000	225,886 22	1,105,380 66	14,—
92,800	26,500	119,400	30,300	235,100	275,400	9,400	230,715 92	1,219,649 03	14,—
668,100	61,000	607,100	371,200	—	371,200	10,750	252,780 47	1,325,387 74	14,—
136,700	128,000	264,700	1,737,000	35,000	1,772,000	9,100	219,832 17	1,441,762 11	14,50
5,100	3,900	9,000	2,300	29,500	31,800	8,200	228,718 89	1,449,202 03	14,50
—	324,500	324,500	5,000	412,700	417,700	9,950	241,758 76	1,435,236 86	14,50
—	202,900	202,900	7,000	67,500	74,500	10,750	240,316 31	1,443,856 53	14,50
1,370,900	36,500	1,416,400	200,800	9,300	210,100	10,000	232,473 96	1,442,339 31	14,—
234,500	—	234,500	1,381,400	28,500	1,409,900	16,358	277,564 90	—	—
—	—	—	—	291,700	291,700	5,350	217,723 86	507,080 83	—
75,000	—	75,000	20,600	15,500	36,100	5,100	225,804 84	575,462 22	5,08
170,300	32,200	208,500	42,000	1,900	43,900	17,994	238,272 55	506,239 32	5,27
4,444,800	1,581,100	7,975,900	5,774,300	1,367,800	7,142,100	215,502	5,685,315 76	26,802,099 22	—

Суммуяри эти цифры, увидимъ, что съ основанія банка по 1904 годъ включительно:

Выдано ссудъ долгосрочныхъ закладными листами	265338900 руб. — коп.
” ” краткосрочныхъ наличными деньгами	7975900 ” — ”
Погашено ” долгосрочныхъ закладными листами	162516000 ” — ”
” ” краткосрочныхъ наличными деньгами	7142100 ” — ”
Израсходовано на управленіе и содержаніе	5685815 ” 76 ”
Получено прибылей	26802099 ” 22 ”
Пожертвованій съ благотворительной цѣлью разнымъ лицамъ и учрежденіямъ сдѣлано на	215502 ” — ”
и кромѣ того изъ образовавшагося изъ ежегодныхъ отчисленій по 3000 руб. въ пользу вспомогательно-сберегательной кассы служащихъ при Харьковскомъ Земельномъ банкѣ образовался къ 31 декабря 1904 г. вспомогательный капиталъ	107490 ” 62 ”

Убытокъ, причиненный банку дѣйствіями прежняго Правленія, предсѣдательмъ кого былъ А. К. Алчевскій, копившій жизнь самоубійствомъ, послѣ чего весь составъ Правленія былъ преданъ въ 1901 году суду Особого Присутствія Судебной Палаты¹⁾, выразился, какъ это установлено въ 1901 г. въ слѣдующемъ:

а) убытковъ за прежніе годы	2011391 руб. 14 коп.
б) ” отъ Харьк. Торг. Банка	2715156 ” 10 ”
в) ” ” Екатер. Ком. Банка	56659 ” — ”
	<hr/>
	4783206 ” 24 ”

Кромѣ того въ послѣдующіе годы списано убытковъ по Харьковскому Торговому Банку 775308 руб. 37 коп.

Означенные убытки покрыты:

- а) всѣмъ имѣвшимся запаснымъ капиталомъ Банка въ 1901 г. въ суммѣ 2850347 руб.
 б) частью складочнаго капитала въ 1230224 руб. 05 коп., каковой акціонерами былъ поощрять путемъ прилаты на каждую акцію въ 200 рублей по 33 руб. 34 коп.
 и в) остальной убытокъ покрытъ изъ бывшихъ прибылей Банка.

Состояніе Банка на 1 января 1905 года:

Складочный капиталъ	9970000 руб. — коп.
Запасный ”	301005 ” 28 ”
Ссудъ долгосрочныхъ	98291525 ” — ”
Закладныхъ листовъ въ обращеніи	98291525 ” — ”
Ссудъ краткосрочныхъ	697000 ” — ”
Прибыль за 1904 годъ	595764 ” 71 ”

По суммѣ ссудъ на 1 января 1905 года Харьковскій Земельный Банкъ занимаетъ пятое мѣсто.

Ныѣшнее помѣщеніе Банка, начатое постройкою въ 1894 году и оконченное въ 1897 году, построено по проекту академика А. П. Бекетова. Зданіе Банка, вмѣстѣ съ домомъ, гдѣ помѣщался Торговый Банкъ, а потомъ Сѣверный Банкъ и Управление Южныхъ желѣзныхъ дорогъ, обнесено Земельному Банку болѣе 1200000 рублей. Роскошная внутренняя отдѣлка, для которой выписывались мастера изъ заграницы, совмѣщается съ весьма неудачнымъ устройствомъ перваго этажа, въ смыслѣ отсутствія достаточнаго количества свѣта. А такъ какъ здѣсь помѣщаются почти всѣ отдѣлы Банка, то служащіе очень страдаютъ отъ этого серьезнаго неудобства, особенно зимой. Въ подвальномъ этажѣ устроена стальная комната, въ которой безопасные ящики сдаются въ наемъ для храненія цѣнностей.

Олексій Кириловичъ Алчевскій був типовим представникомъ російської буржуазії. Він дійсно давав на благодійність кошти, як це робили Терещенки, Харитоненки і багато іншихъ промисловців і фінансистів, але давайте без емоцій і міфівъ реально порухуємо його благодійність. Дивіться, прибутківъ

було отримано 26 802 099 крб., а на благодійність витрачено 215 502 крб. Тобто з карбованця прибутку на благодійність віддавалося менше однієї копійки. Ось і все. Сьогоднішні Алчевські не спроможні дати і це. У голови ОДА Ю. Чмиря фірма по збору металобрухту, а він організує збір коштів на апарат для дитячої лікарні з людей, а бандюга Р. Ахтетов в цей час купує нерухомість в Англії. Кому потрібна ця влада дебілів і бандитів. У мене в школі тече дах, падають цеглини зі стін, повигнивали всі вікна, а кошти дають спортивній школі для створення суперсучасного стадіону, бо для існування нашого суспільства конче потрібні футболісти. Я стою на черзі до міської стоматологічної лікарні для протезування зубів вже 7 років, але на це грошей у влади дебілів і бандитів не було, нема і не буде. Через ремонт театру, добудову лікарні, стадіону відмиті великі бюджетні кошти. Корепанов з нуля збудував театр і витратив на нього 67 тис. Тоді хліб коштував від 3 до 5 коп., а зараз від 3 крб. до 5. Проіндексуємо на сто і побачимо, що в сучасних цінах Коріпанову це коштувало б 6,7 млн., а тепер за косметичний ремонт з сухою тинькою (штукатурка) і плитою зі щепи, що поклали під паркет замість дубових дощок, щоб діти дихали синтетичною смолою, заплатили 12 млн. Скільки зверху вимили собі в кишеню коштів висновки зробите самі. Що для нас будують і куди нас ведуть висновки теж зробите самі. Все це вже наш краї і народ проходив і чим все це закінчилося відомо.

Чому дійсно сприяв банк Алчевського так це масовому банкрутству селян з малою кількістю землі і перетворення їх на пролетарів для шахт і заводів. Масово зникали і господарства поміщиків. Рентабельно працювати в умовах найманої праці переважна більшість не могла. Доходи від сільського господарства були жалюгідні в порівнянні з доходами від копалень і заводів.

Найбільш ділові селяни, якщо їм везло на своїх землях знайти поклади вугілля, самі організовували копальні і продавали вугілля Алчевському, але по прибутковості вони не могли

змагатися з великими шахтами Алчевського і з плином часу землі переходили до металургійних підприємств, які створював Алчевський.

У 1879 р. Алчевський заснував Олексіївське гірниче товариство з капіталом 2 млн. крб. Товариство скупило землі в Слов'яносєбському повіті Катеринославської губернії. У 1900 р. товариство добуло 45 млн. пудів вугілля і вийшло на 3 місце в Донбасі.

У 1895 р. біля станції Юрійовка був заснований металургійний завод Донецько-Юрійовського товариства. Основний капітал складав 8 млн. В будівництві заводу важливу роль відіграла провідна металургійна фірма Селезії «Friedenhutte», яка стала акціонером разом з банкірським домом «Э. М. Мейер и К^о» в Петербурзі, що мав заводи по виробництву дроту і виробів з заліза. Завод був збудований за новітньою технологією і розташовувався в оточенні шахт Олексійовської компанії. У 1896 р. почала діяти перша домна, а в 1899 р. почалася виплавка мартенівської сталі.

Інше товариство „Русский Провиданс” збудувало завод в Маріуполі. Контрольний пакет належав бельгійським підприємцям.

Руду добували на орендованих землях в районі Керчі і Кривого Рогу.

Дев'яності роки – період найбільш неприборканого капіталістичного грюндерства, біржового ажіотажу і зростання спекуляції. Лихоманка засновництва охопила найрізноманітніші галузі промисловості та транспорту. За десятиріччя було створено 677 акціонерних компаній. Основний капітал акціонерних товариств збільшився на 825 млн. крб., а сума капіталовкладень у всю промисловість склала 1 200 млн. крб.

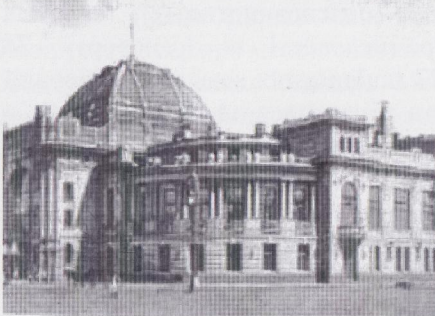
Велику роль по відношенню до великої промисловості відігравала політика уряду, яка сприяла її зростанню і збільшенню доходів. У 1891 р. зросло мито на паперові тканини в 2 рази, на чавун в 10 разів, на рейки в 4,5 рази.

У 1886 р. був створений синдикат дротяних і цвяхових заводів.

Успіху підприємств сприяли державні замовлення на рейки для будівництва залізниць. Багато сталі і чавуну потребували і дрібні заводи, що випускали обладнання, машини, механізми, засоби малої механізації для цукрових заводів і селян. Тільки в одних Сумах тоді було 6 таких заводів (Погуляйченка, Гетенка, Плакси-Жданович, Ісакова, Розенквіста, Корута і Конопацького). Власного виробництва чавуну не вистачало і багато доводилося імпортувати.

Справи у Алчевського йшли добре поки не почалася криза. Мильна булька іпотечних банків, що дозволяла скупати землі колишніх дворян і селян лопнула. З одного боку концентрувалась нерухомість і земля з іншого – йшла пролетаризація суспільства, купівельна спроможність населення різко падала, доходи казни впали, державні замовлення на рейки Алчевський не отримав, а металургійний завод на станції Юрійовка ще вимагав додаткових вкладень. Кошти брали з банків і Олексійовського товариства. На засіданні товариства металургійного заводу 26 квітня 1901 р. було вирішено просити Міністерство фінансів про випуск облігацій товариства на 3 млн. крб. с правом позики під облігації.

Алчевський особисто звернувся з цим проханням до міністра фінансів Вітте. Отримавши 4 травня відмову, він 7 травня об 11 годині кинувся під потяг на Царськосельському (Вітебському) вокзалі. Це було свого роду протестом, бо інші товариства в подібній ситуації дозвіл отримували.

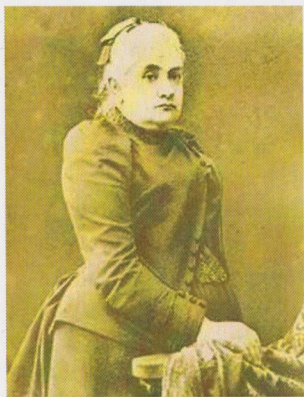
Вітебський вокзал

Бельгійці пропонували викупити в нього завод, але він їм відмовив, бо хотів отримувати не дивіденди, а управляти товариством. Крім фінансової і промислової діяльності Алчевський очолював і харківську організацію української ліберально-демократичної інтелігенції, займався освітньою і культурологічною роботою. На власні кошти будував церкви, лікарні, школи. Дав кошти на спорудження першого пам'ятника Т. Г. Шевченку, але я вам вже показував його прибутки і ті жалюгідні гроші, що виділялися на все це. З іншого боку діяльність таких банків як в Алчевського вела до переходу землі від дворян і селян у власність невеличкої купки людей, а дворяни з селянами ставали звичайними пролетарями. Якраз в цей час у Харкові у 1893 р. відкрилося губернське дворянське товариство допомоги нужденним дворянам. Очолила товариство графиня В. В. Капніст. Той хто не бажав ставати пролетаріатом шукав землю за кордонами України. Це стараннями Харитоненків, Терещенків, Алчевських в Канаді, США, Латинській Америці утворилися потужні діаспори. Це вони вигнали мільйони українців з рідної землі. Це іпотечні банки як тоді, так і зараз створили кризу за яку розраховується все суспільство. Ще не одна благодійність не врятувала людей від несправедливого суспільства. Сьогодні колишні заводи Алчевського опинилися в руках „Індустріального союзу Донбасу”. Що це за союз і кому він реально належить, пояснювати не треба. Чи будуть вони за власні кошти школи і лікарні, теж пояснювати не треба.

Христина Данилівна Алчевська

Дружина Алчевського – Христина Данилівна Журавльова (Алчевська) (1841-1920) народилася на Чернігівщині в м. Борзна і доводилася онукою Господарю Молдавії. Отримала домашню освіту від своєї матері Аннети Вубч, випускниці Смольного інституту. Батько-вчитель теж допомагав в навчанні дочки. З переїздом до Курська Христина стала активісткою молодіжного гуртка під псевдонімом „Українка”. До журналу

„Колокол” надсилала свої вірші, які потрапили на очі Олексію Алчевському. Так почалося їх спілкування. Невдовзі Христина стала дружиною Олексія. Вона казала, що вийшла заміж за істинного українця.

Культурне середовище Сум тих часів було проукраїнським. Видатна роль в цьому середовищі належала купцю, власнику театру Михайлу Федоровичу Бабичу, що одночасно брав участь в роботі повітового земства. Багато купців з російськими прізвищами були українці. Вистави, в переважній своїй більшості, були українських класиків. Сам Бабич писав п'єси використовуючи місцевий фольклорний матеріал. В його театрі грали і викладачі повітового училища. Учитель Андреев грав в театрі, допомагав створювати бібліотеку відкриту на кошти Алчевських. Молоде подружжя відвідувало театр, товаришувало з представниками сумської інтелігенції.

З переїздом подружжя до Харкова, інформація з Сум про їх поведінку від справника поступила до Харкова, бо Алчевські стали членами гуртка „Громада”. Гурток випускав книжки, підручники, журнали. В гуртку вивчали українську історію, етнографію. В гуртку читали відомий часопис „Громада” (1876-1878), що виходив під редакцією М. Драгоманова.

Родина Алчевських вела переписку з Левом Толстим, Іваном Тургенєвим, Федором Достоєвським, Глібом Успенським.

Олексій Алчевський особисто спілкувався з петербурзьким скульптором Беклемишевим. В садибі Алчевських стояв пам'ятник Т. Г. Шевченку автором якого був Володимир Беклемишев.

Христина Данилівна відкрила приватну школу на 12 учнів (7 хлопців і 5 дівчаток).

Великою популярністю користувалася і недільна школа Алчевської. Ці школи існували для дорослих людей і

робітничої молоді. Як тільки вона приїхала з Сум до Харкова вона почала свою громадську роботу в одній з недільних шкіл. В цій школі викладали професори, студенти. Для викладання в таких школах не вимагалось ні документів, ні дозволів. Їх діяльність не регламентувалась ніякими програмами. Велика духовна потреба віддати всі свої знання учням, пояснити сенс життя творили чудеса. Учні дуже швидко опановували грамоту по звуковому методу. Класи були переповнені бажаючими навчитися читати і писати. Алчевська принесла в школу „Граматику” Куліша і вчила учнів на українській мові. Крім освітянської мети школа Алчевської несла на собі ідею національного і культурного відродження України. Учні знали всю творчість Шевченка, співали українських пісень як на твори Шевченка, так і інші українські пісні.

В цей період влада заборонила діяльність недільних шкіл, але Алчевська забрала своїх 50 учнів і займалася кожною неділю у себе вдома. Їй допомагала учителька Є. Д. Чирикова (Гордеева). Доводилося припиняти заняття, коли отримувала попередження про поліцейські обшуки.

Через певний час недільні школи були офіційно дозволені, але треба було офіційного поручителя за благонадійність їх роботи. Офіційну функцію розпорядника школи взяла на себе дружина начальника губернської канцелярії О. І Цвіткова. Офіційно школа була відкрита 1870 р. Школа мала 500 учнів і 60 вчителів. З 1872 р. розпорядницею школи стала Христина Данилівна.

Школа мала власний будинок, мала 500 атласів, моделей і приборів, бібліотеку. В школі були розроблені програми навчання, що друкувалися в журналах „Русская школа”, „Хроника воскресных школ”. Був підготовлений і виданий збірник в двох частинах „Критический указатель книг для народного чтения”. Підготовлений посібник розрахований на трьохрічний термін перебування учнів в школі „Книга взрослых”.

Розроблялися зразки каталогів, книжок, щоденників. Школу відвідували видатні педагоги того часу барон Корф, Миропольський, Євтушевський, Семенов. Школа стала взірцем для всіх недільних шкіл імперії. Школа неодноразово брала участь у виставках двічі в Парижі, на всесвітній в Чикаго, московській, Нижегородській. З цих виставок мала нагороди.

У 1890 р. в Парижі за пропозицією сенатора Маса Алчевська була вибрана віце-президентом освітньої ліги.

У Олексія Кириловича і Христини Данилівни було 6 дітей.

Дмитро Олексійович Алчевський

Дмитро Олексійович Алчевський (1866-1920) кандидат природничих наук був старшим сином. Йому дісталися акції Олексійовського товариства. Дмитро мав музичні здібності і грав на гітарі і віолончелі. У 1920 р. був розстріляний в Криму більшовиками.

Іван Олексійович Алчевський

Іван Олексійович (1876-1917) все своє життя присвятив сцені.

Любов до музики Іван успадкував від матері. Ще в студентські роки його полонила українська пісня. Навчався він в Харківському університеті на природничому відділенні фізико-математичного факультету. Мрія стати сільським вчителем не збулася, бо після фінансового краху батька треба було шукати кращий заробіток.

Дебют, як співака, відбувся на сцені Маріїнського театру в Петербурзі в партії Індійського гостя в опері М. А. Римського-Корсакова „Садко”. Працюючи в Маріїнському, він допомагав

матеріально матері утримувати недільну школу. За чотири сезону він виконав двадцять партій.

У 1902 р. він в Парижі удосконалює свою майстерність, бере уроки у Яна Решке.

У 1905 році виступає в оперному театрі „Де ла Монне” в Брюсселі. У 1906 р. його запрошують в оперний театр „Манхаттан Опера Хаус” (Нью-Йорк), в лондонський королівський оперний театр „Ковент-Гарден”, а 1908-1910 рр. він виступає в паризькому „Гранд Опера”. З 1912 р. виступав у Великому театрі в Москві, очолював музично-драматичне товариство „Кобзар”. На сцені Великого театру в Москві виконував партії Германа в „Піковій дамі”, Петра в „Наталці Полтавці” Лисенка. У 1915 р. виконав партію Андрія в опері Гулака-Артемівського „Запорожець за Дунаєм”.

В репертуарі були арії з „Князя Ігоря”, „Садко”, „Алеко”, романси Глінки, Римського-Корсакова, Кюї.

В концертах виконувалися романси і пісні М. Лисенка „Огні горять”, „Б'ють пороги”; Я. Степового, „Не беріть із зеленого луку верби”, „Дивилося сонце”, „В квітках була душа моя”, „Три шляхи”; Г. Алчевського „Гей на бій”, „Конвалія”, „Чого мені важко”, „Літньої ночі”, а також „Закувала та сива зозуля” в обробці П. Нищінського.

Іван Олексійович декілька разів приїздив з концертами до Сум. Це були ті самі концерти, що він давав у Києві, Харкові.

В наступні роки гастролював в Марселі, Парижі, Алжирі, Лондоні.

Сезон 1916-1917 рр. в Росії виявився останнім. 26 квітня 1917 року помер в Баку. Збереглися платівки з його виступами.

Микола Олексійович Алчевський

Микола Олексійович (1872-1942) був за освітою юристом (присяжний повернений). Він добре знав музичну літературу і був театральним критиком, автором першого українського букваря для дорослих в радянський час. Помер від голоду під час окупації Харкова.

Григорій Олексійович Алчевський

Григорій Олексійович композитор і вокальний педагог. Він закінчив Харківський університет і Московську консерваторію по класу вокалу і композиції. Його вчителем був С. І. Танєєв. Відомий своїми популярними романсами „Безмежнеє поле” на слова І. Франка, „Душа – це конвалія ніжна”, „Гей, на бій!” на слова своєї молодшої сестри Хрестини, „Стояла я і слухала весну” на слова Лесі Українки, симфонією „Алєша Попович”.

У 1907-1908 рр. видав учбові посібники: „Вокальная техника в ежедневных упражнениях”, „Таблицы дыхания для певцов и их применение к развитию основных качеств голоса”.

Анна Олексіївна Алчевська

Анна Олексіївна (1868-1931) закінчила Харківську художню школу, працювала у недільній школі своєї матері. Її чоловік був відомий академік архітектури Олексій Миколайович Бекетов, член правління земельного банку. Бекетов автор більше ніж 30 споруд в м. Харкові. Він автор будинків земельного і торгового банків Алчевських, особняка в якому мешкали Алчевські, недільної школи, міської громадської бібліотеки ім. Короленка.

В Алчевську він спроектував корпуси ДЮМО, робітничого селища і лікарні.

Хрестина Олексіївна Алчевська

Хрестина Олексіївна (1882-1931) у 1902 р. Отримала початкову домашню освіту. Продовжувала освіту в Харківській гімназії і

на вищих педагогічних курсах в Парижі. В Харкові була членом товариства писемності, викладала в недільній школі. Допомогала матері видавати книжки. Після банкрутства батька погляди Алчевських змінюються. На події революції 1905 р. вона написала вірша.

До братерства, до єднання,
Проти тьми й неволі злої –
В сяйво волі золотої
Без рабів, без панування!

Перша поетична збірка „Туга за сонцем” вийшла у Москві в 1907 р. Всього вийшло 10 збірників. Частина віршів Григорієм Алчевським були покладені на музику і їх виконував Іван Алчевський в своїх концертах.

Христина писала і прозу, але більше виявила свій талан в перекладах. Вона перекладала на російську мову І. Франка, П. Грабовського, М. Старицького, а на українську – О. Пушкіна, М. Некрасова, М. Огарьова, К. Рилєєва, А. Одоевського, Я. Нікітіна. Перекладала на французьку мову Т. Шевченка, І. Франка, П. Тичину, а на українську П. Беранже, Ф. Вольтера, П. Корнеля, Ж-Б Мольєра, В. Гюго, Жуля Верна, А. Барбюса.

В 20-х роках ХХ ст. друкувалася в харківських журналах. Відстоювала добру славу своєї родини. Її прізвище було внесено до календаря пам'ятних дат ЮНЕСКО.

Микола Кирилович Алчевський

Микола Кирилович Алчевський був братом Олексія Кириловича і мешкав в Сумах. Він був гласним Харківського губерньського і Сумського повітового земства. З період 1868-1877 рр. був членом Сумської повітової управи, а з 1874-1877

її голова. Очоловав в Сумах відділення земельного банку. Створив в Сумах товариство писемності. Комітет цього товариства тримав недільну школу для дівчаток в якій навчалося у 1897 р. 190 дівчаток, а в 1901 р. було вже 300. Викладало в школі 22 учителі. При школі діяла бібліотека в якій був влаштований музей учбових посібників, що мав 400 ілюстрацій по історії і географії, 10 альбомів по географії, 44 чучела птахів, розкладні анатомічні моделі. Згодом тут був створений окремий музей природи. У 1882 була створена і чоловіча недільна школа. Своїми коштами Микола Кирилович підтримував міську бібліотеку. Алчевські робили підписку на книжки для бібліотеки з видавництв Росії, Німеччині, Франції, Австро-Угорщини. Після смерті батька представником земельного банку в Сумах був син Миколи Кириловича Микола Миколайович. Він закінчив Харківський університет. Після фінансового краху Алчевського подальша доля Миколи Миколайовича мені невідома. В ДАСО є архівний документ за 1903 рік про продаж будинку Алчевських Сафроновим, але з документу важко зрозуміти де знаходився цей будинок. Мова йде про будинок Альтшулера і нащадків Алчевських. Можливо, що це Соборна вулиця. Можливо, що і саме представництво земельного банку в Сумах спочатку розташовувалося в цьому приміщенні.

Через мене, маючи на увазі, що...
 Соборній вулиці 17 квітня 1898 р. і 10 вересня...
 передачу 28/12 вересня, з...
 а також Алешко 17 вересня...
 передачу в Рівненську повітову школу...
 28 вересня...
 Соборній вулиці 17 квітня 1898 р.

Микола Кирилович (1833-1899) старший брат Олексія Кириловича. Могила на Петропавлівському кладовищі

Ось перед вами будинок збудований Сафроновим (світлина 1908 р.). На першому поверсі ліворуч магазин Туршу, а далі магазини Сафронова. Наступний будинок належав Альтшулеру.

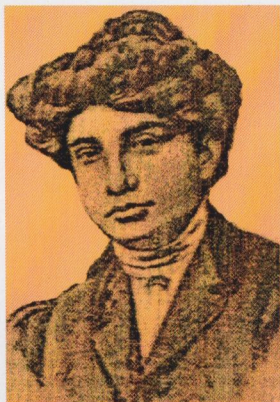
Можливо, що будинок Сафронова збудований на місці колишнього будинку Алчевських, який він придбав у 1903 р., де, судячи з листівок, розташовувалися в різні роки магазини Парчинського, Туршу, „Провідник”.

В газеті „Сумський вісник” за 1912 р. я знайшов це оголошення. На той час земельним банком володів Рябушинський і сумська філія банку належала теж йому.

ДЕНЬГИ желаю помѣстить подь залогъ домовъ и имѣній въ г. Сумахъ и вблизи Сумь. Обращаться въ табачный магазинъ Туршу въ зданіи Сумского земельного банка около собора къ Василю Степановичу Юрченко. 3—3

Ось вам приклад іпотечного кредитування. Дав вам Василь Степанович гроші під заставу, а ви не повернули і став ваш будинок його.

Додатки

Х. Д. Алчевська

Діти: Григорій, Дмитро, Анна

Документи з „Харківських календарів” за різні роки

1893 р.

Харьковская Частная Женская Воскресная Школа.

(Стумская ул., въ здании приходского и уѣзднаго училища).

Распорядительница школы — *Х. Д. Алчевская*, стоящая во главѣ школы съ самаго открытія ея въ 1870 г. Вѣкъ учительницъ въ 1891—2 году былъ 81; въ теченіи года выбыло 13, къ концу года состояло 68. Среднее число учительницъ на воскресенье 52. Учительницы дали школь 4,386 учебныхъ часовъ, т. е. 127 часовъ на воскресенье. Учебныхъ воскресеній было 34.

Ученицъ было 553, изъ нихъ прежнихъ 181, вновь принятыхъ 372. Большинство ученицъ принадлежало къ очень низкому классу, почему, научившись грамотѣ, большей частью и оставляли школу. Въ теченіи года выбыло 143 ученицъ, къ концу года состояло 410 ученицъ. Главнѣйшія причины выхода ученицъ изъ школы двѣ: во-первыхъ запрещеніе ходить, чаще всего крестовъ, во-вторыхъ недостатокъ, вслѣдствіе домашнихъ работъ. Посѣщаемость школы ученицами въ процентномъ отношеніи выразится числомъ 69; среднее число ученицъ на воскресенье 269; наибольшее число ученицъ въ воскресенье было 363, всѣхъ же посещеній за годъ было 9,139. Работы школьнаго воспитанія не дозволяли принимать всѣхъ дѣтокъ, желающихъ желаніе поступить въ школу; въ отчетномъ году откзано 173 ученицами, т. е. 32% желающихъ поступить, отказывалось исключительно малолѣтнихъ; возрастъ, считая съ 15 лѣтъ, принимались всѣ. По возрасту ученицы школы раздѣлялись на 172 малолѣтнихъ, считая отъ 10 до 12 лѣтъ (моложе 10 лѣтъ ученицы въ школу не принимаются); 252 подростка, считая отъ 13 до 15 лѣтъ и 129 взрослыхъ, начиная съ 16 лѣтъ, т. е. малолѣтнихъ 31%, подростковъ 46% и взрослыхъ 23%. Между взрослыми отъ 16 до 20 лѣтъ 105 ученицъ; отъ 20 лѣтъ 24 ученицы, въ томъ числѣ одна 50-ти лѣтняя. Средній возрастъ 14 лѣтъ. По сословію: 286 крестьянокъ, 226 жиданокъ, 20 дочерей цеховыхъ,

11 дочерей вѣнскихъ чиновъ, 6 дворянокъ, 3 почетныхъ гражданки и 1 купеческая дочь. По занятию: занимающихся домашнимъ хозяйствомъ 298 (сюда входятъ всѣ малолѣтнія), дѣтокъ модистокъ и бѣловесекъ 120, работающихъ на конфектной фабрицѣ 46, на табачной и бумажной 31, присутствъ 19, торговекъ 11, другихъ занятій 28.

Вся школа въ отчетномъ году раздѣлялась на 35 группъ, изъ нихъ 10, неграмотныхъ и 25 грамотныхъ. Всѣ ученицы 10-ти неграмотныхъ группъ, посѣдившихъ школу до конца года, именно 194 ученицы (40 малолѣтнихъ, 45 подростковъ и 19 взрослыхъ) за годъ научились читать и писать и получили первоначальными свидѣніи по арифметикѣ. Учебными предметами въ грамотныхъ группахъ была: Законъ Божій, обязательное чтеніе, письмо и арифметика, пройденные въ разныхъ группахъ въ различныхъ размѣрахъ. Старшія по познаниямъ группы читали статьи болѣе или менѣе серьезнаго содержанія, проходили этимологію и синтаксисъ, писали нерележины, а во арифметикѣ закончили вычитаніе в дробяхъ, кромѣ того въ этихъ группахъ преподава еще курсъ географіи (въ размѣрѣ учебника Нудыковича „Вокругъ шара“) и курсъ русской исторіи. Кромѣ названныхъ предметовъ въ школѣ были уроки хороваго пѣнія; школьный хоръ состоялъ изъ 127 ученицъ, онъ принималъ участіе въ школьныхъ праздникахъ, которыхъ въ отчетномъ году было 4, елка на Рождествѣ, молебствѣ на Пасхѣ въ честь государственной школы (во время молебна пѣлъ школьный хоръ), чествованіе памяти М. Ю. Лермонтова 1-го октября и молебствѣ 17-го мая въ честь 30-ти лѣтней годовщины педагогической дѣятельности *Х. Д. Алчевской*. Праздники сопровождалось чтеніемъ одной изъ учительницъ съ туманными картинками, иногда чтеніемъ самихъ ученицъ и раздачей книгъ или картинокъ.

При школі знаходяться музеї учебних посібників і бібліотеки учительська і ученицька. Під останньої в отчетному році видано 4,572 книги, 3,009 книг или 79% беллетристического содержания и 943 или 21% духовно-кравственинаго и научнаго. Брали книги 484 ученицы, т. е. 88% всѣхъ ученицъ, изъ нихъ 282 брали книги весь годъ. Возвращая книги, ученицы передавали содержание прочитанаго учительницамъ, занимавшимся выдачей книгъ изъ бібліотеки.

При школі состоялъ врачъ, посѣщавшій школу каждое воскресенье и осматривавшій въ теченіи года 543 больныхъ. Школа вызывала интересъ къ себѣ какъ въ мѣстномъ обществѣ, такъ и въ окрестныхъ мѣстахъ, причисляясь дѣлу народнаго образованія. Лица, посѣтившихъ ее въ отчетномъ году, было 54, изъ нихъ 19 окрестныхъ прибывшихъ большей частью специально для ознакомленія со школой; это были участники другихъ воскресныхъ школъ.

При школі проходили еженедѣльные педагогическія собранія учительницъ. Содержание ихъ заключалось въ обсужденіи вопросовъ, или касающихся воскресныхъ школъ и Харьковской школы въ частности, или обще-педагогическихъ, въ чтеніи всѣми обширной переписки Харьковской воскресной школы съ другими воскресными школами, а также разнаго рода отчетовъ, докладовъ и печатныхъ статей и записокъ, касающихся дѣла народнаго образованія. Изъ собраній учительницъ слѣдуетъ выделить заставку особой важности, работающей надъ составленіемъ III тома книги „Что читать на родѣ“.

1894 р.

Харьковская Частная Женская Воскресная Школа.

(Сумская ул., при улицѣ ученицъ)

Ученіе начинается съ перваго воскресенья сент. мѣс. Воскресная школа устроена главнымъ образомъ для *азриемствъ*, но въ нее принимаютъ и дѣти, однако не моложе 10 лѣтъ, по отсутствіи возможности посѣщать еженедельныя школы, а также ученицы, окончившія еженедельныя школы. Обученіе въ школѣ безплатное. Распорядительница школы—*Х. Д. Алчевская*. Всѣхъ учительницъ въ 1892/3 г. было 105, учебныхъ воскресныхъ 33, ученицъ 536, среднее число ученицъ 246; отпазано 168 ученицъ, т. е. 38% желавшихъ поступить; вся школа въ 1892/3 г. раздѣлялась на 41 группу, изъ нихъ 12 неграмотныхъ и 29 грамотныхъ.

Сумское отдѣленіе Харьк. Общества грамотности.

На средства Сумскаго комитета содержались двѣ школы:

Еженедѣльная женская школа. (Въ зданіи Сумскаго Благотворительнаго общества). Открыта въ 1888 г. Всѣхъ ученицъ 74, возрастъ ихъ 8—13 лѣтъ, большинство 8—10 лѣтъ (54 уч.), всѣ окъ, за исключеніемъ 4 еврейскъ, православнаго исповѣданія; по сословію крестьянъ—39 уч., цеховныхъ—29 уч.

Женская воскресная школа. (Въ зданіи Сумскаго женскаго Реальнаго училища). Открыта въ 1882 г. Число ученицъ 108, возрастъ ихъ отъ 9—17 лѣтъ, большинство 10—13 лѣтъ (85 уч.), по сословію большинство крестьянскихъ дѣтей (78 уч.).

Харьновскій Земельный Банкъ.

(Уголь Николаевской и Торговой пл.).

Председатель правления *Алчевскій* Ал-свй Кирил. Х. 1-й г. куп. Касперовскій пер., с. д. Член: *Любарскій* Евг. Пет. д. с. с. Казарская ул., с. д. *Журавлевъ* Мих. Дав. канд. пр. Сумская ул., д. Лазаревскихъ. *Орловъ* Ник. Вас. Х. 1-й г. куп. Плетневскій пер., д. Головой. *Голетъ* Ал-др. Ник. к. с. Рыбная ул., д. Головой. Председатель отчетной комиссии *Поповъ* Мит. Ник. т. с. Еваторинославская ул., д. Карповичъ. Членъ: *Ляковскій* Владим. Евстаф. дв. *Телитниковъ* Ал-свй Ал-свев. инж.-ван. Оба на Ярославской ул., д. Англинской. *Алчевскій* Гр. Ал-свев. к. а. Ново-Мало-Сумская, с. д. *Фонъ-Руксисель* Коле. Ром. к. с. Сумская ул., д. Кавель. *Безкваша* Ал-свй Ник. акад. архитектуры. Садовая ул., д. Шевцова. Кассиръ *Муроловъ* Ал-др. Ник. мѣн. Ковная ул., д. Пыжикова. Бухгалтеръ *Юрковичъ* Олт. Фр. двор. Сумская ул., д. Колесниченко. Секретарь *Масловъ* Мих. Степ. и. п. г. Конторская ул., д. Шлыстремъ. Завѣд. облгад. отд. *Шафранскі* Баръ Карл. код. Ново-Чернышевская ул., с. д. Агента: *Камлюшинъ* Нв. Влад. г. Ростовъ п./д. *Безкровный* Влад. Ш. г. Севастополь. *Храмиса* Нв. Тим. г. Курскъ. *Буданова* Коле. Нв. г. Воронежъ. *Арефьевъ* Ник. Пет. г. Подтажа. *Кулабурговъ* Ават. Ник. г. Екатеринославъ. *Старожиловъ* Дм. Дм. г. Орелъ. *Рабомакскій* Болес. Ал-др. г. Ялта. *Соловьевскій* Каръ Пет. г. Симферополь. *Муромцевъ* Фед. Дав. г. Таганрогъ. *Абрамовъ* Як. Вас. г. Ставрополь. *Бурковичъ* Ник. Ал-др. г. Екатеринодаръ. *Шершоловъ* Сем. Сер. г. Владивостокъ. *Потоцкій* Фед. Сов. г. Елецъ. *Алчевскій* Ник. Ник. г. Сумъ. Архитекторъ *Дашкевичъ* Митроф. Ирадон. Чернышевская ул., д. Савченко.

1895р.

Алчевское Горнопромышленное Общество.

(Николаевская площ., д. Добрынина).

Председатель правленія *Алчевскій* Ал-свй Кирил. Касперовскій пер., соб. д. Директоры: *Дашкевичъ* Ник. Ирадон. инж.-тех. Ново-Мало-Сумская ул., д. Бабановой № 4. *Алчевскій* Дим. Ал-свев. канд. ест. наукъ. Садово-Будинговская ул., д. Державинной № 19. Кандидатъ въ директоры *Алчевскій* Ник. Ник. канд. хар. унив. Сумская ул., д. Лопатиной № 82. Бухгалтеръ *Нерлатовъ* Дим. Ник. Торговой пер., д. Васильова № 3. Коммерческій агентъ *Хенкенъ* Бор. Як. Г. Балмутъ Еватор. губ. Завѣдующій развѣдками *Синдванъ* Мих. Викен. гор. инж. Шведская ул., д. № 71. Помощникъ завѣдующаго развѣдками *Файнштейнъ* Грив. Веніан. гор. инж. Ст. Мандрыкино Екат. ж. д. Завѣдующіе копями: *Баленско* коню *Алчевскій* Сигиз. Феликс. гор. инж. Ст. Алмазная Екат. ж. д. Помощникъ его *Милковскій* Карл. Юліан. гор. инж.

Ст. Юрьевка Екат. ж. д. *Кальміуссо-Богодуховск.* коню *Курцианъ* Нв. Корн. гор. инж. Ст. Мушкетово Екат. ж. д. Помощникъ его *Бильбинъ* Владим. Юльев. гор. инж. Ст. Мушкетово Екат. ж. д. Радаково-Юрьевскою коп. *Кожинъ* Серг. Пет. гора. инж. Ст. Бѣлая Ек. ж. д. Завѣдующій подъездными путями *Дворожаничъ* Іос. Мих. инж.-техн. Ст. Юрьевка Екат. ж. д.

В цьому документі ми бачимо, що син Олексія Алчевського Дмитро один з директорів правління, Микола Миколайович

кандидат в директори, а обидва були кандидати Харківського університету.

1899 р.

Сумская Воскресная Школа.

Сумская женская Воскресная школа открыта в г. Сумах Сумским Комитетом Харьковскаго Общества распространения в народъ грамотности. Вѣкъ учащихся въ Сумской женской Воскресной школѣ изъ 1-му Января 1898 года было 190.

Всѣ учащія школы въ теперешнемъ году дѣлились на 10 группъ, каждая группа занималась съ отдельной учительницей. Всѣ учебныя пособия выдаются учащимъ бесплатно. Кроме того при школѣ есть библиотека изъ 300 книгъ. Содержаніе женской Воскресной школы обходится Сумскому Комитету грамотности отъ 50—60 р. въ годъ. Такия малые суммы объясняется тѣмъ, что школа пользуется безплатнымъ помещеніемъ отъ Сумскаго Земства и всѣ преподающе въ школѣ взимаются бесплатно. Каждое воскресенье школу посѣщаетъ врачъ. Послѣ уроковъ учащія школы принимаются пѣніемъ. Въ 1898 г. на всероссійскую художественно-промышленную выставку были отправлены исключеныя работы учащій Сумской женской Воскресной школы и школа удостоена высшей награды—диплома 1-го разряда. На праздникъ Рождества Христова въ школѣ ежегодно устраивается вѣкъ.

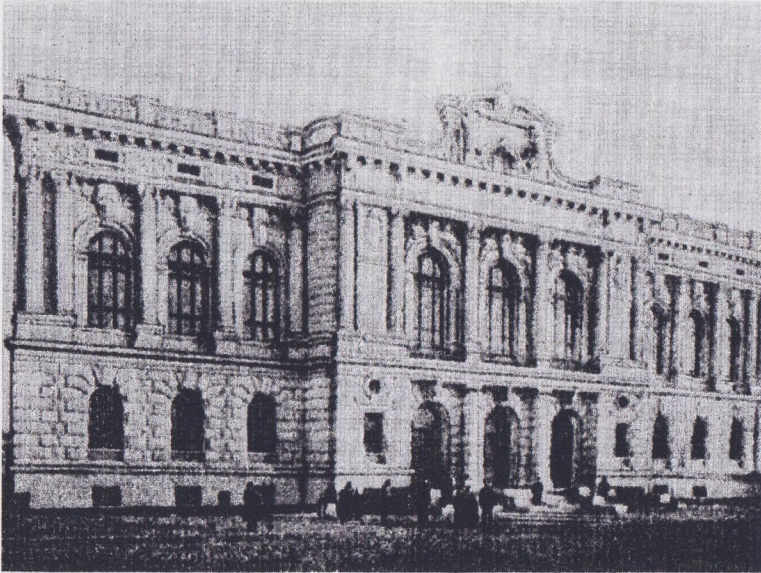
1908 р.

Харьковский Земельный Банкъ.

(Школаевская. площ. соб. д. Телефонъ, 128).

Предсѣдатель правленія Рябушинскій Пав. Павл. Земельный Банкъ. Члены правленія: Антроповъ Мих. Пльичъ, Бассейная, 23. Кореньевъ В.Г. Садово-Куликовская, 6. Котовъ Пьетръ Никол. Пушкинская, 67. Лапкинъ Евг. Петр. Епархіальная, 49. Предсѣдат. оцѣноч. комис. Половъ Матроф. Пв Ярославская, 9. Члены оц. ком. Фоль-Руктешель Конст. Ром. Черноглазовъ, 1. Кузнецовъ Серг. Мих. Плетневъ. пер., 2. Сосновскій Пав. Петр. Максимилиановская, 20. Кореньевъ Анат. Григ. Садово Куликовская, 21. Бухгалтеръ Тольцманъ Ричар. Отт. Мироносицкая, 67. Секретарь правленія Соловьевъ Ал-ндаръ Федоров. Пушкинская, 45. Секретарь Масловъ Мих. Степ. Большая Гончаровская, 10. Касиръ Воскобойниковъ Ив. Вас. Примѣровская, 31.

Документ за 1908 р. свідчить, що земельним банком володіє Рябушинський і жодного з Алчевських там немає.

Будинок земельного банку спроектований архітектором Олексієм Миколайовичем Бекетовим. В наші часи в ньому розташований автодорожній технікум. Значна частина внутрішнього декору втрачена. Перший поверх справляє гнітюче враження від тієї переробки, що була зроблена. Елементи зовнішнього декору мають багато спільного з конторою державного банку (музей) в Сумах. В Харкові я звернувся до працівника Центрального державного науково-технічного архіву України Олени Василівни Балишевої, яка вважається кращим знавцем Бекетова. Вона не підтвердила, що архітектором Сумської контори державного банку міг бути Бекетов, але немає і доказів, що авторами могли бути батько або син Шольці.

Світлини Альфреда-Люціана Костянтиновича
Федецького

Олексій Миколайович Бекетов і його дружина Анна Олексіївна Бекетова (Алчевська)

Олексій Миколайович Бекетов

Олексій Миколайович Бекетов

Христина Данилівна Алчевська (Журавльова)

Анна Олексіївна Алчевська і Іван Олексійович Алчевський

Ювілейна монета

Використана література

Беликов Ю. А. Алчевский Алексей Кириллович // Экономическая история России с древнейших времен до 1917 г.: Энциклопедия. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2008. – Том 1: А-М. – с. 81-83.

Газета „Сумський вісник“ за 1912 р.

Боханов А. Н. Крупная буржуазия России. – М. 1992.

Ленський О. В. „Історія розвитку знарядь праці, економіки, освіти, культури на Сумщині. – Суми: Власне видавництво, 2009 р.

Ленський О. В. „Історія мистецтв Сумщини“. – Суми: Власне видавництво, 2010 р.

Ленський О. В. Прогулянка Соборною і Воскресенською. – Суми: Власне видавництво, 2012 р.

Миславський В. Мистецтво фотографії Альфреда Федецького. - Харків: Видавничий дім „Фактор“, 2009 р.

Петров Ю. А. Крах Алчевского и фирма Рябушинских // Отечественная история – М., 1995. - №4. – с. 52-75.

„Харківські календарі“ за різні роки (вказані за текстом).

Зміст

Вступ.....	3
Олексій Кирилович Алчевський.....	5
Христина Данилівна Алчевська.....	15
Дмитро Олексійович Алчевський.....	18
Іван Олексійович Алчевський.....	18
Микола Олексійович Алчевський.....	19
Григорій Олексійович Алчевський.....	20
Анна Олексіївна Алчевська.....	20
Христина Олексіївна Алчевська.....	20
Микола Кирилович Алчевський.....	21
Додатки.....	25

Науково-популярне видання

Рід Алчевських

Автор і упорядник Ленський Олексій Васильович

Верстка і дизайн: Ленський Олексій Васильович

Підписано до друку 15. 01. 2012 р. – 40 с., іл.

Папір крейдяний. Гарнітура Times

Наклад 10 пр.

Видано за власні кошти автора.

Власне видавництво Ленського О. В. 2012. – 40 с.

Л 33 Ленський О. В. Рід Алчевських. – Суми: Власне
видавництво Ленського О. В. 2012 – 40 с.

ББК 63.3 (4 Укр – 4 Сум)

Ленський О. В. автор серії краєзнавчих книжок: „Сумське реальне училище”, „Таке солодке слово „театр”, „Міланська опера в Сумах”, „Олександрівська гімназія”, „Історія розвитку знарядь праці, економіки, освіти, культури на Сумщині”, „Історія мистецтв Сумщини”, „ЗОШ № 21”, „Історія преси і журналістики”, „Садівництво Віктора Юліановича Перковича”, „Чехови і Лінтварьови”, „Іван Григорович Ільченко і його газета „Сумський вісник”, „Люблю, друзя, ласкати очима строений прошлых красоту”, „Не превращайте память нашу на свалку брошенных костей”, „Перша Сумська жіноча гімназія”, „Нестор Махно і повстанський рух на Сумщині”, „Едуард Лукич Кайданський”, „Сумський кадетський корпус”, „Історія Сумина”, „Прогулянка Соборною і Воскресенською”, „І. Ф. Вараксін”.

Іван Алчевський зі своєю сестрою Христею, 1899 р.

Іван Алчевський, 1911 р.

*Іван Алчевський з подружжям
Г. О. та М. М. Алчевськими.
Москва, 1912 р.*